

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

อาจารย์รัฐากร ขำขันมะลี
ภาควิชาการพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

- ประเทศไทยได้ให้ สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ.2003 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2554 ส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริต กลับคืน รวมทั้งให้ความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อ ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

ยกระดับดัชนี สร้างพลเมืองดีในสังคม

- ปัจจุบันประเทศไทยมี แผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบการทุจริต ระยะที่ 1 (พ.ศ.2551 – 2555) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556 – 2560) พบว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีผลในระดับหนึ่ง ดัชนีภาพลักษณ์คอร์ปชั่นของประเทศไทย โดยรวมถูกปรับสูงขึ้นจาก 37 เป็น 38 คะแนน

ดัชนีชี้วัดการทุจริต

- 1. ดัชนีการทุจริตที่จัดทำโดยสถาบันในประเทศไทย ได้แก่ ดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย (Corruption Situation Index : CSI) จัดทำโดยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยมีการสำรวจทุก 6 เดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 โดยสอบถามประชาชนผู้ประกอบการ และข้าราชการ จากตัวอย่างทั่วประเทศเกี่ยวกับ ความรุนแรงของปัญหาคอร์รัปชัน ทักษะคติและจิตสำนึกของคนในสังคมต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และประสิทธิภาพในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

CSI
2018
Corruption Situation Index

ผลสำรวจ
ค่าดัชนีสถานการณ์
คอร์รัปชันไทย

ธรรมาภิบาลเข้มแข็ง
ทุจริตภาครัฐลดลง

สำรวจเดือนมิถุนายน 2561
จาก 3 กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งหมด 2,400 ตัวอย่าง

- ข้าราชการ / ภาครัฐ 25.7 %
- ผู้ประกอบการ / ภาคเอกชน 24.5 %
- ประชาชน 49.8 %

แนวโน้ม คอร์รัปชันลดลง

ภาครัฐ | ภาคเอกชน | ประชาชน | รวม

ดัชนีปัญหาและความรุนแรงของการคอร์รัปชัน	43 48	41 47	42 49	42 48
ดัชนีการป้องกันการคอร์รัปชัน	54 54	53 54	52 53	53 54
ดัชนีการปราบปรามการคอร์รัปชัน	53 55	54 56	53 55	53 55
ดัชนีการสร้างจริยธรรมและจิตสำนึก	60 63	63 65	62 64	62 64

ข้อมูลโดย : ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
จัดทำโดย : กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการ สำนักงาน ป.ป.ช.

ดัชนียังมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่าสถานการณ์ดีขึ้น ธันวาคม 2560 มิถุนายน 2561
ดัชนียังมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าสถานการณ์แย่ลง

ดัชนีชี้วัดการทุจริต

- 2. ดัชนีการทุจริตที่จัดทำโดยสถาบันในต่างประเทศ
- 2.1 ดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือดัชนีภาพลักษณ์คอร์ปชั่น (Corruption Perception Index : CPI) จัดทำโดย องค์กรเพื่อความโปร่งนานาชาติ (Transparency International : TI) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่าง ประเทศที่ตั้งขึ้นเพื่อรณรงค์การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์ปชั่นซึ่งมีเครือข่ายใน 120 ประเทศทั่วโลก จัดให้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดทุกปีตั้งแต่ปี 2538 โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนน 13 ดัชนี ซึ่งมาจากระดับความรู้สึก การรับรู้ต่อปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่นของประเทศนั้น ๆ โดยมีค่าตั้งแต่ 0 หมายถึงคอร์ปชั่นมากที่สุด จนถึง 100 หมายถึงคอร์ปชั่นน้อยที่สุด (โชคสุข กรกิตติชัย. 2560, 1)

-
- file:///C:/Users/acer/Downloads/CPI_2017_SourceDescription%20Document_EN.pdf
 - <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2560/hi2560-015.pdf>

ดัชนีชี้วัดการทุจริต

- 2.2 ดัชนีความเจริญรุ่งเรือง (Legatum Prosperity Index : LPI) จัดทำโดย Legatum Institute สํารวจทุกปีตั้งแต่ปี 2550 วัดความเจริญรุ่งเรือง 104 ตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ได้แก่ เศรษฐกิจ การศึกษา การเป็นผู้ประกอบการ การบริหารงานของรัฐ สุขภาพ เสรีภาพ ความปลอดภัย ทูทางสังคม และ สิ่งแวดล้อม

ดัชนีชี้วัดการทุจริต

- 2.3 ดัชนีความสามารถทางการแข่งขันระดับโลก (Global Competitiveness Index : GCI) จัดทำโดย World Economic Forum สํารวจทุกปีตั้งแต่ปี 2547 วัดขีดความสามารถในการแข่งขัน 114 ตัวชี้วัด ในด้านต่างๆ ได้แก่ สถาบันทางสังคม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจระดับมหภาค สุขภาพ การศึกษา ประสิทธิภาพของตลาด ประสิทธิภาพของแรงงาน การพัฒนาของตลาดเงิน เทคโนโลยี ความซับซ้อนของ ธุรกิจ และนวัตกรรม

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

ดัชนีรับรู้การทุจริต มาจากการเก็บข้อมูลสถานการณ์การทุจริตของแต่ละประเทศจากการสำรวจระดับ ความรู้สึก การรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาการทุจริตของประเทศนั้น ๆ จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ จำนวน 12 แหล่งข้อมูล แต่ละประเทศจะถูกประเมินอย่างน้อย 3 แหล่งข้อมูล

*สำหรับ ประเทศไทยประเมินจาก 8 แหล่งข้อมูล

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 1. Bertelsmann Foundation Transformation Index (BF-BTI) กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี ประเมินจากความเปลี่ยนแปลง 3 ด้านคือ การเมือง เศรษฐกิจ การจัดการของรัฐบาล มีเกณฑ์พิจารณา 17 หลักเกณฑ์

- ความเป็นรัฐ
- การมีส่วนร่วมทางการเมือง
- หลักนิติธรรม
- ความมั่นคงของสถาบันประชาธิปไตย
- การบูรณาการทางการเมืองและสังคม
- ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม องค์การของตลาดและการแข่งขัน สกุลเงินและเสถียรภาพด้านราคา
- ทรัพย์สินส่วนบุคคล
- ระบอบของรัฐสวัสดิการ
- ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ
- การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ระดับความยากจน ความสามารถในการปฏิบัตินโยบาย
- การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างฉันทามติ ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 2. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (World Competitiveness Yearbook) ประเมินโดย International Institute Management Development (IMD) ใช้ข้อมูลทัศนคติ และผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันทั้งหมด 61 เขตเศรษฐกิจทั่วโลก เกี่ยวกับ 4 องค์ประกอบคือ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ โครงสร้างพื้นฐาน

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 3. ปัจจัยเสี่ยงด้านการเมือง (Political Risk Service) ประเมินโดย International Country Risk Guide (ICRG) จัดอันดับความเสี่ยงของประเทศต่างๆ 3 ด้านคือ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการเงิน รายงานผลทุกเดือนครอบคลุม 140 ประเทศทั่วโลก มุ่งประเมินการคอร์รัปชันในระบบการเมืองโดยเฉพาะ รูปแบบทุจริตที่นักธุรกิจมีประสบการณ์ตรง ได้แก่ การเรียกรับสินบน การเรียกรับเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า/ส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มกันโดยตำรวจ ระบบอุปถัมภ์หรือระบบพวกพ้อง การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองแบบลับ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดของนักการเมืองกับนักธุรกิจ เป็นต้น

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 4. มุมมองของนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย (Executive Opinion Survey) ประเมินโดย World Economic Forum (WEF) สํารวจมุมมองนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็น อุปสรรคในการทำธุรกิจสูงสุด 5 ด้านคือ การคอร์รัปชัน ความไม่มั่นคงของรัฐบาล ความไม่แน่นอนด้านนโยบาย ระบบราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 5. ค่าความโปร่งใสโดยใช้หลักนิติรัฐ (Rule of Law Index) ประเมินโดย World Justice Project (WJP) คัดคะแนนรวมจาก 8 เกณฑ์หลัก ได้แก่ การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาล การปราศจากการคอร์รัปชันและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ความสงบเรียบร้อยของสังคม การไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ความเป็นอิสระของตุลาการ และระยะเวลาดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดจำนวนอาชญากรรม การไม่ถูกแทรกแซงโดยผู้มีอิทธิพล และสิทธิของ ผู้ต้องหา

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 6. ความเสี่ยงของระบบเศรษฐกิจ (Country Risk Rating) ประเมินโดย Economist Intelligence Unit (EIU) วิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องเผชิญ ได้แก่ ความโปร่งใสในการจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณ การใช้ทรัพยากรของราชการและส่วนรวม การแต่งตั้งข้าราชการจากรัฐบาล การมีหน่วยงานอิสระตรวจสอบการจัดการงบประมาณ มีหน่วยงานอิสระด้านยุติธรรมตรวจสอบ ผู้บริหารหรือผู้ใช้อำนาจ ธรรมเนียมการให้สินบน โดยวิเคราะห์ทั้งหมด 140 ประเทศทั่วโลก

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 7. Global Insight Country Risk Rating (GI) ปัจจัยหลักคือ ประเมินความเสี่ยงด้านการบริการ ปัจจัยรองคือการประเมินความเสี่ยงด้านการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย ภาษี และความมั่นคงที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในภาคธุรกิจและการลงทุน โดยวิเคราะห์จากการทำงานของ ภาคธุรกิจเอกชนเป็นหลัก ได้รับ ข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าและผู้ทำสัญญากับภาครัฐของประเทศนั้นๆ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ เครือข่าย นักข่าว และสถานการณ์สำคัญในแต่ละวัน

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI)

- 8. Political and Economic Risk Consultancy (PERC) ประเมินระดับปัญหาการทุจริต สํารวจนัก ชุรกิจในท้องถิ่นและ นักธุรกิจชาวต่างชาติในแต่ละประเทศเพื่อให้คะแนนเกี่ยวกับปัญหาการ ทุจริตในประเทศ ว่าลดลง เพิ่มขึ้น หรือเท่าเดิม ด้วยการสัมภาษณ์ สอบถาม ทางโทรศัพท์ ตอบแบบสำรวจออนไลน์ เป็นต้น

สรุป

- จากดัชนีการรับรู้การทุจริตนี้เองจะเห็นได้ว่าประเทศรอดพ้นภัยจากการทุจริตได้นั้น จะต้องมีปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การมีระบบบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพ
- มีระบบการบริหารประเทศแบบประชาธิปไตยที่ โปร่งใสประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้สะดวก
- ระบบ กฎหมายที่ดี
- ประชาชนเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐบาล
- ที่สำคัญคือคุณธรรมจริยธรรมในตัวของบุคคล รวมถึงทัศนคติของประชาชนในการเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตยซึ่งจะช่วยให้ประเทศชาติพัฒนาไปตามทิศทางที่กำหนด

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 1. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งจะประกาศใช้พร้อม รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 2. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบโครงสร้างอำนาจที่มุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มทางการเมืองและผู้บริหารระดับสูง โดยกำหนดหน้าที่ของประชาชนไว้อย่าง ชัดเจนเป็นครั้งแรกว่า “บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ”

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การ บริหารจัดการภาครัฐ เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตประพฤตมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยมี เป้าหมายคือเพิ่มคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ให้อยู่สูงกว่าร้อยละ 50 โดยกำหนดแนวทางป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตไว้ 5 หัวข้อคือ

-
- 3.1 ปลุกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิธีคิดและกรบวนทัศน์ ให้ประชาชนมีความตระหนักรู้เท่าทันและมีภูมิคุ้มกันต่อการทุจริต และมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริต
 - 3.2 กำหนดกฎเกณฑ์ กติกา กระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การเข้าถึงข้อมูลให้โปร่งใส ตรวจสอบ จับกุม ลงโทษอย่างเคร่งครัดจริงจัง มีมาตรการเสริมแรงในทางบวกแก่องค์กรที่มีผลการจัดการที่ดี
 - 3.3 สนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และเครือข่ายต่างๆ สอดส่อง เฝ้าระวัง ตรวจสอบ ต่อต้านการทุจริต วางมาตรการคุ้มครองพยาน ดำเนินการตามกระบวนการ โดยปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล พัฒนาระบบตรวจสอบสาธารณะ

-
- 3.4 วางระบบ รูปแบบการบริหารจัดการ ของหน่วยงานราชการให้มีความเป็นอิสระ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ศรัทธาของประชาชน จัดตั้งเกณฑ์มาตรฐานให้หน่วยงานสามารถนำไปเป็นแนวทางใน การดำเนินงานได้
 - 3.5 ส่งเสริมธรรมาภิบาลภาคเอกชน ให้ธุรกิจเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานมากขึ้น

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 4. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ มีการกำหนดทิศทางเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักคือ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ป.ป.ช. และทุกส่วนราชการ

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 5. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2556 – 2561 ได้กำหนดให้มีการยกระดับความ โปร่งใส สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่งเสริมและวางกลไกให้ส่วนราชการและ หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สร้างความ โปร่งใสในการปฏิบัติราชการ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการทำงาน ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็น รูปธรรม

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

- 6. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบันซึ่งเป็นระยะที่ 3 (พ.ศ.2560 – 2564) มีวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” มีพันธกิจในการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาค ส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล เพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้น้อยกว่า 50 คะแนน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์คือ

-
- 6.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
 - 6.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
 - 6.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption)
 - 6.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
 - 6.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปฏิรูปกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริต
 - 6.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย